

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กมล ชันทอง. ประธานกรรมการชุมชนศิษย์หลวงปู่ขาววัดหลักสี่. สัมภาษณ์, 2542.
- กรรณิการ์ ชมดี. การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ศึกษาเฉพาะกรณี โครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี วิทยานิพนธ์-ปริญญา
มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524.
- การเคหะแห่งชาติ. การปรับปรุงชุมชนแออัด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ยูไนเต็ด โปรดักชั่น, 2522.
- การเคหะแห่งชาติ. สรุปข้อมูลผู้อยู่อาศัยในบริเวณก่อสร้างโครงการทำอากาศนยานสากลกรุงเทพ แห่งที่ 2 (หนองงูเห่า) โดยคณะทำงานเพื่อการโยกย้ายราษฎรจากพื้นที่, พฤศจิกายน 2539.
(อัดสำเนา)
- การเคหะแห่งชาติ. การปรับปรุงชุมชนแออัด. 2531. (อัดสำเนา)
- การเคหะแห่งชาติ. โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยตัวอย่าง โดยวิธีประสานประโยชน์ทางที่ดิน : ชุมชนชอยเซ่งกี.
กรุงเทพมหานคร : การเคหะแห่งชาติ, มปป.
- การเคหะแห่งชาติ. การปรับปรุงชุมชนแออัด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประมวลศิลป์, 2533.
- การเคหะแห่งชาติ. การปรับปรุงชุมชนแออัด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประมวลศิลป์, 2534.
- จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ และสินี กมลนาวิณ. สภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยในเคหะสงเคราะห์ แบบแฟลต :
ดินแดง-ห้วยขวาง. สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2518. (อัดสำเนา)
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม. คลอง. กรกฎาคม 2533-กันยายน 2537.
- ฉัตรชัย พงศ์ประยูร. ภูมิศาสตร์เมือง. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2527.
- ณัฐพนธ์ บุญชันติณาด. การประเมินความพึงพอใจ “โครงการแบ่งปันที่ดินชุมชนเซ่งกี” วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย, 2539.
- ทรงจิต พูลลาภ. แนวทางการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยริมคลอง รายงานการสำรวจ และศึกษา, 2542.
(เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)
- ทรงวุฒิ อุทัยพัฒน์. ประกาศเงื่อนไขการเช่าอาคารและหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือ. กรุงเทพฯ :
สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, มปป. (อัดสำเนา)

- ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, สำนักงาน. พิธีสาร : ความตกลงร่วมในโครงการพัฒนาชุมชนพระรามสี่
ลงนามโดย พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรี เมื่อ 10 สิงหาคม 2532.
(อัดสำเนา)
- ทำเรื่องแห่งประเทศไทย, การ. ปัญหาการปฏิบัติงานในกองจัดการทรัพย์สิน. มปป. (อัดสำเนา)
ธนุ ธรรมกุล. อ้างในนิพนธ์ ทวนนวรรตน์. แนวทางการรื้อย้ายสำหรับโครงการฟื้นฟูเมืองชุมชนดินแดง.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาเคหกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- ธีรวิทย์ วัฒนวงศ์. อ้างในนิพนธ์ ทวนนวรรตน์. แนวทางการรื้อย้ายสำหรับโครงการฟื้นฟูเมืองชุมชนดินแดง.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาเคหกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์. กลยุทธ์ แนวทาง วิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน.
ในทวิทอง หงษ์วิวัฒน์ (บรรณาธิการ). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา.
กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภาคการพิมพ์, 2527.
- เนตร แสงทอง. อ้างในนิพนธ์ ทวนนวรรตน์. แนวทางการรื้อย้ายสำหรับโครงการฟื้นฟูเมืองชุมชนดินแดง.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาเคหกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2540.
- เบญจมาศ สอนศิลป์พงศ์. โครงสร้างอำนาจในชุมชน : ศึกษากรณีการมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนแออัด
ทางรถไฟเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาเคหกรรมและ
มานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.
- ประภาส มะเดื่อทอง. ผู้รักษาอาคารชลประทาน รังสิตใต้. สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2543.
- ปรัชญา ประทับ. ประธานคณะกรรมการชุมชนเทวสุนทร. สัมภาษณ์, 2542.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และชอบ เข้มกล้า. องค์การประชาชนกับการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยของคนจนเมือง.
คุณภาพชีวิตของคนเมืองหลวง (19-21 มีนาคม 2533) มหาวิทยาลัยมหิดล, 2533.
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบัน.
กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภาคการพิมพ์, 2527.
- มัลลิกา บุณชกริก. การศึกษากระบวนการพัฒนาที่อยู่อาศัยในแนวทางพึ่งพาตนเองของผู้มีรายได้น้อย
ในเขตเมือง กรณีศึกษา โครงการที่องค์กรชุมชนได้รับการสนับสนุนด้านการเงิน เพื่อพัฒนา
ที่อยู่อาศัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาเคหกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

- ยีนยง ทศนศรี. อ่างโนนพิพัต ทวนนวรรตน์. แนวทางการรื้อย้ายสำหรับโครงการฟื้นฟูเมืองชุมชนดินแดง
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2540.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. การพัฒนาชุมชน. เอกสารประกอบการบรรยายวิชาพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : คณะสังคม-
สงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525.
- เลอพงศ์ เทพไชย. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดชุมชน : ปัญหาสิ่งแวดล้อมในกรุงเทพมหานคร. เอกสารการสัมมนา
วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526. (อัดสำเนา)
- วิเชียร น้ำเต้าทอง. ประธานคณะกรรมการชุมชนเปรมประชาพัฒนา. สัมภาษณ์, 2542.
- วิมลสิทธิ์ หรยางกูร และคณะ. การประเมินผลโครงการชุมชนบางบัว ของการเคหะแห่งชาติ. กรุงเทพฯ :
สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- สถาบันวิจัยและพัฒนาชุมชนเมือง, มูลนิธิ. เอกสารการนำดำเนินงานโครงการคลองพลับพลา. มิถุนายน
2537. (อัดสำเนา)
- สถาบันวิจัยและพัฒนาชุมชนเมือง, มูลนิธิ. เอกสารการนำเสนอรูปแบบองค์กรในการบริหารที่อยู่อาศัย :
โครงการร่วมพัฒนาที่อยู่อาศัยของซอยไผ่สิงโต. ธันวาคม 2539. (อัดสำเนา)
- สมเดช พรหมพล. ประธานคณะกรรมการชุมชนมิตรประชาพัฒนา. สัมภาษณ์, 2542.
- สมบุญ ธรรมบุศย์. อ่างโนนพิพัต ทวนนวรรตน์. แนวทางการรื้อย้ายสำหรับโครงการฟื้นฟูเมืองชุมชน
ดินแดง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. การพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.
- ธานีตย์ บุญชู. การพัฒนาชุมชน : ชุมชนศึกษาและวางแผนโครงการ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, 2525.
- สารี อ่องสมหวัง. พลวัตรและผลกระทบของการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยของคนจนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณี
ชุมชนเทพประทาน (พระรามสี่) แขวงคลองเตย เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2533.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง. รายงานประจำปี 2541. กรุงเทพฯ, 2541.

- สุรัสวดี หุ่นพยนต์. ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนของประชาชนยากจน : ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านเขาดิน ตำบลวังน้ำลาด อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528.
- เสนห์ จามริก. นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาลปัจจุบันของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภาการพิมพ์, 2527.
- โสภณ พรโชคชัย. 1020 สลัม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิสิทธ์เซ็นเตอร์, 2528.
- โสภา (ชูพิภุชชัย) ขปิลมันน์, สมบัติ สุพัตชัย และประกายรัตน์ สุขุมาลชาติ. การศึกษารูปแบบของชุมชนที่พึ่งปรารถนาของผู้อาศัยในชุมชนแออัดในเขตกรุงเทพมหานคร. 2534.
- อดิน รพีพัฒน์ และคณะ. รายงานการประเมินผลการปรับปรุงชุมชนของการเคหะแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527.
- อนันต์ เกตุวงศ์. ผลกระทบของการพัฒนา. รายงานการวิจัยคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532.
- อรทัย อาจอ่ำ. ชุมชนแข่งกีฬ : วิถีชีวิตและกระบวนการพัฒนาสู่การพึ่งตนเอง เอกสารทางวิชาการ หมายเลข 17 (กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล), 2531.
- อัมพร นิลโต. ประธานคณะกรรมการชุมชนร่วมพัฒนา. สัมภาษณ์, 2542.
- อาภรณ์ พุกกะมาน. แนวความคิดและโครงการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยของชาวชุมชนแออัด กรุงเทพมหานคร. : รายงานสัมมนาทางวิชาการ คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.

ภาษาอังกฤษ

- Brian Goodall. The Economics of Urban Area. Oxford : Pergamon Press, 1977.
- Button, KJ. Urban economics. London : Macmillan Press, 1967.
- Cohen, John M. And Uphoff Norman T. "Rural Participation : Concepts and Measures For Project Design. Implementtation". In Rural Development Monograph No. 2. The Rural Development Committee Center For International Studies, Cornell university, January, 1977.
- Goodal, Brain. The Economic of Urban Area. Oxford : Press, 1972.

- Harold Carter. The Study of Urban Geography. 2nd ed., London : Edward Arnold, 1975.
- Richard F. Muth. Cities and Housing. Chicaco : The University of Chicaco Pres, 1969.
- Rossi, Peter H. Why families move. Illinois : Free Press, 1955.
- Speare, Alden, Jr. Goldstein, Sideney and frey, William. Residential Mobility. Migration and Metropolitan Change. (Cambridge : Ballinger Publishing Company, n.d.)
- United Stated Government. International Cooperation Administration. Community Development Gerdetine. Airgram Circula. Washington D.C., 1956.
- Van Arsdol, Maurice, Sabagh, Georges and Butter, Edgar W. Retrospective and Subsequent Metropolitan Residential Mobility. Demography 5, 1968.
- Werner Z. Hirsch. Urban Economic Analysis. New york : Mc Graw. Hill, 1975.
- Willekens, Frans. Identification and Measurement of spatial Movement in National Migration surveys : Guildelines for Analysis. Edited by ESCAP, Bangkok (Survey Manuals), 1982.
- William W. Reeder. Lome Aspects of the informal social participation of Farm families in New yourk State. Cornell University (Unpublishied P.H.D. Disertation), 1974.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

ข้อมูลชุมชนแออัดริมคลองเปรมประชากร เขตหลักสี่

ชุมชนมิตรประชาพัฒนา

1. อาณาเขตและที่ตั้ง

ชุมชนมิตรประชาพัฒนา ตั้งอยู่ที่ริมคลองเปรมประชากร หมู่ 3 แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

อาณาเขต

ทิศเหนือ	จดที่ราชพัสดุใกล้ชุมชนศิษย์หลวงปู่ขาววัดหลักสี่
ทิศใต้	จดที่ราชพัสดุใกล้แฟลตตำรวจส่วนกลาง
ทิศตะวันออก	จดคลองเปรมประชากร และแขวงตลาดบางเขน
ทิศตะวันตก	จดคณะชุมชนหลักสี่

2. ขนาด ประเภท และสภาพการถือครองที่ดิน

ชุมชนมิตรประชาพัฒนา เป็นชุมชนแออัดขนาดกลาง สภาพการถือครองเป็นบ้านไม้ ปลุกสร้างนุกรุกที่ราชพัสดุ

3. พื้นที่และประชากร

ชุมชนมิตรประชาพัฒนา มีพื้นที่ของชุมชนประมาณ 5 ไร่ (0.008 ตารางกิโลเมตร)

ประชากรในชุมชน

1. จำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น	304	คน
ชาย	139	คน
หญิง	165	คน
2. จำนวนครอบครัว	88	ครอบครัว
3. จำนวนหลังคาเรือน	76	หลังคาเรือน

4. คณะกรรมการชุมชน

ชุมชนมิตรประชาพัฒนา มีคณะกรรมการชุมชนทั้งหมด 7 คน วาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี

โดยมี

1. นายสมเดช	พรมพล	ประธานกรรมการชุมชน
2. ส.อ. ประวิทย์	ลือวัฒน์	เหรัญญิก,
3. นางอนันต์	สังเวียน	เลขานุการ

5. ประวัติชุมชน

ชุมชนมิตรประชาพัฒนา เมื่อประมาณ พ.ศ. 2490 ในบริเวณพื้นที่ของชุมชนมิตรประชาพัฒนา ยังมีสภาพเป็นทุ่งนา และป่าสะแก การตั้งบ้านเรือนอยู่อาศัยมีจำนวนไม่เกิน 10 หลังคาเรือน บริเวณริมคลองเปรมประชากรมีเพียงพอที่ชาวบ้านตั้งไว้ดักจับปลา มิได้มีการปลูกสร้างบ้านเรือนรुक้ำริมคลองแม้แต่หลังคาเรือนเดียว ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาและรับจ้างทั่วไป อันเป็นลักษณะชุมชนแบบดั้งเดิม ต่อมาประมาณ พ.ศ. 2520 เริ่มมีการปลูกสร้างบ้านเรือนรुक้ำริมคลองที่ราชพัสดุเพิ่มมากขึ้น โดยผู้อพยพย้ายถิ่นฐานจากต่างจังหวัดมาหางานทำในย่านนั้น จนทำให้ชุมชนมีสภาพแออัดมากขึ้น ดังเช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ชุมชนร่วมพัฒนา

1. อาณาเขตและที่ตั้ง

ชุมชนร่วมพัฒนา ตั้งอยู่ที่ริมคลองเปรมประชากร หมู่ที่ 5 แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

อาณาเขต

ทิศเหนือ	จุดสะพานซิดชน - ซินเซต
ทิศใต้	จุดชุมชนเทวสุนทร
ทิศตะวันออก	จุดคลองเปรมประชากรพัฒนาและแขวงตลาดบางเขน
ทิศตะวันตก	จุดหมู่บ้านจัดสรรรถไฟทุ่งสองห้อง และหมู่บ้านเจริญทรัพย์

2. ขนาด ประเภท และสภาพการถือครองที่ดิน

ชุมชนร่วมพัฒนา เป็นชุมชนแออัดขนาดใหญ่ สภาพการถือครองที่ดิน เป็นชุมชนบุกรุก ประชาชนปลูกสร้างบ้านเรือนอยู่ในที่ราชพัสดุทั้งหมด

3. พื้นที่และประชากร

ชุมชนร่วมพัฒนา มีพื้นที่ของชุมชนประมาณ 21.25 ไร่

ประชากรในชุมชน

1. จำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น	1,035 คน
ชาย	516 คน
หญิง	519 คน
2. จำนวนครอบครัว	278 ครอบครัว
3. จำนวนหลังคาเรือน	265 หลังคาเรือน

4. คณะกรรมการชุมชน

ชุมชนร่วมพัฒนา มีคณะกรรมการชุมชนทั้งหมด 11 คน โดยมี การเลือกตั้งเอง ภายในชุมชน วาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี

โดยมี

1. นายอัมพร	นิลโต	ประธานกรรมการชุมชน
2. นางสาวอมรริตน์	กุลจันทร์	เลขานุการ
3. นางเพยาร์วี	หุกประยูร	เหรัญญิก

5. ประวัติชุมชน

ชุมชนร่วมพัฒนา เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2460 นั้น เดิมมีสภาพทั่วไปเป็นป่าสะแก ริมคลองเปรมประชากรและทุ่งนา นอกจากนี้ทางด้านทิศใต้ของชุมชนซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกับชุมชน เทวสุนทร มีลักษณะเป็นสุสานที่ชาวบ้านนำศพคนตายไปฝัง และก่อนปี พ.ศ. 2489 ณ บริเวณเชิงสะพานหมู่บ้าน ซึ่งอยู่คนละฝั่งคลองกับชุมชนร่วมพัฒนาเคยเป็นที่ตั้งของที่ว่าการอำเภอบางเขนและ สถานีตำรวจนครบาลบางเขนในอดีต ต่อมาประมาณปี พ.ศ. 2500 เริ่มมีการปลูกสร้างบ้านเรือนทุกลำ ริมคลองที่ราชพัสดุเพิ่มมากขึ้น โดยผู้อพยพย้ายถิ่นฐานจากต่างจังหวัดมาหางานทำในย่านนั้น จนทำให้ ชุมชนมีสภาพแออัดมากขึ้นดังเช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ชุมชนศิษย์หลวงปู่ขาว วัดหลักสี่

1. อาณาเขตและที่ตั้ง

ชุมชนศิษย์หลวงปู่ขาว วัดหลักสี่ ตั้งอยู่ที่ หมู่ 2,3 แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

อาณาเขต

ทิศเหนือ	จดชุมชนคลองเปรมประชาพัฒนา
ทิศใต้	จดซอยแจ้งวัฒนะ 5
ทิศตะวันออก	จดริมคลองเปรมประชากร
ทิศตะวันตก	จดที่ดินเอกชน บริษัท โฟร์โมสต์อาหารกรุงเทพ จำกัด ที่ดินการสื่อสารแห่งประเทศไทย

2. ขนาด ประเภท และสภาพถือครองที่ดิน

ชุมชนศิษย์หลวงปู่ขาว วัดหลักสี่ เป็นชุมชนแออัดที่มีขนาดใหญ่ สภาพการถือครองที่ดิน ชุมชนไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง บุกรุกที่ราชพัสดุริมคลองเปรมประชากร

3. พื้นที่และประชากร

ชุมชนศิษย์หลวงปู่ขาว วัดหลักสี่ มีพื้นที่ของชุมชนประมาณ 15x1000 ตารางเมตร (15,000 ตารางเมตร) จำนวน 9.25 ไร่

ประชากรในชุมชน

1. จำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น	790	คน
ชาย	372	คน
หญิง	418	คน
2. จำนวนครอบครัว	205	ครอบครัว
3. จำนวนหลังคาเรือน	180	หลังคาเรือน

4. คณะกรรมการชุมชน

ชุมชนศิษย์หลวงปู่ขาว มีคณะกรรมการชุมชนทั้งหมด 10 คน โดยมีการเลือกตั้งเอง ภายในชุมชน เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2539 วาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี

โดยมี

1. นายกมล	ขันทอง	ประธานกรรมการชุมชน
2. นายสุชาติ	เกษโกมล	เลขานุการ
3. นายเกรียงไกร	พูลสวัสดิ์	เหรัญญิก

5. ประวัติชุมชน

ชุมชนศิษย์หลวงปู่ขาว วัดหลักสี่ เป็นชุมชนดั้งเดิม ประชาชนอาศัยอยู่เป็นเวลามากกว่า 30 ปี แต่การจัดการด้านสาธารณูปโภคต่าง ๆ ในชุมชนยังไม่ทั่วถึง ประชาชนในชุมชนจึงรวมตัวกันจัดตั้ง ชุมชนขึ้นในปี พ.ศ. 2533 เพื่อพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ

ชุมชนคลองเปรมประชาพัฒนา

1. อาณาเขตและที่ตั้ง

ชุมชนคลองเปรมประชาพัฒนา ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 2 แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

อาณาเขต

ทิศเหนือ	จดคลองไผ่เขียว
ทิศใต้	จดสะพานไม้วัดหลักสี่และชุมชนศิษย์หลวงปู่ขาว
ทิศตะวันออก	จดคลองเปรมประชากร
ทิศตะวันตก	จดหมู่บ้านโกสุมรวมใจ

2. ขนาด ประเภท และสภาพการถือครองที่ดิน

ชุมชนคลองเปรมประชาพัฒนา เป็นชุมชนแออัดขนาดใหญ่ มีบ้านพักอาศัยประมาณ 151 หลังคาเรือน ประชาชนทั้งหมดอาศัยอยู่ในที่ราชพัสดุ

3. พื้นที่และประชากร

ชุมชนคลองเปรมประชาพัฒนา มีพื้นที่ประมาณ 14 ไร่ เรียบตามแนวคลองเปรมประชากร ระยะทางประมาณ 1.5 กิโลเมตร

ประชากรในชุมชน

1. จำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น	749	คน
ชาย	343	คน
หญิง	406	คน
2. จำนวนครอบครัว	182	ครอบครัว
3. จำนวนหลังคาเรือน	151	หลังคาเรือน

4. คณะกรรมการชุมชน

ชุมชนคลองเปรมประชากรพัฒนา มีคณะกรรมการชุมชน จำนวน 8 คน โดยการเลือกตั้งของประชาชนในชุมชน ตามระเบียบกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2539 มีวาระในการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี โดยมีผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในการติดต่อประสานงานกับสำนักงานเขตดอนเมือง ดังนี้

โดยมี

1. นายวิเชียร	น้ำเต้าทอง	ประธานกรรมการชุมชน
2. นายอภิชาติ	ปิ่นกุ่มกীর	เหรัญญิก
3. นายอรุณ	อานันท์เชื้อ	เลขานุการ

5. ประวัติชุมชน

ชุมชนคลองเปรมประชากรพัฒนา เป็นชุมชนดั้งเดิม โดยชาวบ้านอาศัยกันอยู่เป็นเวลานานกว่า 30 ปีมาแล้ว ครั้งแรกยังมีจำนวนหลังคาเรือนน้อย ต่อมาได้มีผู้เข้าอาศัยในชุมชนจำนวนเพิ่มมากขึ้น โดยส่วนมากจะมาจากต่างจังหวัดเพื่อมาหางานทำ จนกลายเป็นชุมชนแออัด จึงมีการจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนขึ้น เพื่อแก้ปัญหาของชุมชน

ชุมชนทิวสนทร

1. อาณาเขตและที่ตั้ง

ชุมชนทิวสนทร ตั้งอยู่ที่ริมคลองเปรมประชากร หมู่ที่ 5 แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

อาณาเขต

ทิศเหนือ	จุดชุมชนร่วมพัฒนา
ทิศใต้	จุดคลองบางเขน และเขตจตุจักร
ทิศตะวันออก	จุดคลองเปรมประชากร และแขวงตลาดบางเขน
ทิศตะวันตก	จุดที่ดินเอกชน

2. ขนาด ประเภท และสภาพการถือครองที่ดิน

ชุมชนทิวสนทร เป็นชุมชนแออัดขนาดค่อนข้างใหญ่ สภาพการถือครองที่ดิน เป็นชุมชนที่บุกรุกที่ราชพัสดุ และที่เอกชน

3. พื้นที่และประชากร

ชุมชนทิวสนทร มีพื้นที่ของชุมชนประมาณ 4 ไร่

ประชากรในชุมชน

1. จำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น	578	คน
ชาย	279	คน
หญิง	299	คน
2. จำนวนครอบครัว	128	ครอบครัว
3. จำนวนหลังคาเรือน	305	หลังคาเรือน

4. คณะกรรมการชุมชน

ชุมชนเทศบาลนคร มีคณะกรรมการชุมชนทั้งหมด 7 คน ดำเนินการเลือกตั้งตามระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยกรรมการชุมชน พ.ศ. 2534 เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2539

โดยมี

1. นายปรัชญา	ประทีป	ประธานกรรมการชุมชน
2. นายสมพร	มีบุญ	เหรัญญิก
3. นางสมพิศ	โพธิ์ฉิม	เลขานุการ

5. ประวัติชุมชน

ชุมชนเทศบาลนคร เป็นชุมชนที่เริ่มมีผู้อยู่อาศัยเมื่อประมาณ ปี พ.ศ. 2450 เป็นที่ราชพัสดุริมคลองเปรมประชากร ริมคลองบางเขน และที่ดินเอกชน แต่เดิมในส่วนของที่ดินเอกชนนั้น เจ้าของที่ดินได้ให้ชาวบ้านเช่าที่เพื่อประกอบอาชีพทำนา ต่อมาที่ดินได้ถูกเปลี่ยนมือและเจ้าของใหม่ได้พัฒนาที่ดินเป็นหมู่บ้านจัดสรร แต่ประสบปัญหาการขาดทุนจึงถูกธนาคารยึด หลังจากนั้นธนาคารได้มาสำรวจที่ดินในส่วนที่ถูกชาวบ้านบุกรุกปลูกสร้างบ้านเรือนอาศัยอยู่ ทำให้ชาวบ้านส่วนใหญ่ซึ่งมีอาชีพรับจ้างมีรายได้ต่ำและไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ได้รวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่มออมทรัพย์เพื่อที่อยู่อาศัย เมื่อเดือนพฤษภาคม 2532 เพื่อออมทรัพย์ไว้ซื้อที่ดิน โดยได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุนและการบริการงานกลุ่มจากองค์การนานาชาติเพื่อร่วมกันพัฒนา

ชุมชนตลาดบางเขน

1. อาณาเขตและที่ตั้ง

ชุมชนตลาดบางเขน ตั้งอยู่ที่หมู่ 1 แขวงตลาดบางเขน เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

อาณาเขต

ทิศเหนือ	จดกับโรงเรียนบางเขนไ้สาลี
ทิศใต้	จดกับคลองบางเขน
ทิศตะวันออก	จดกับทางรถไฟถนนวิภาวดี
ทิศตะวันตก	จดกับคลองเปรมประชากร

2. ขนาด ประเภท และสภาพการถือครองที่ดิน

ชุมชนตลาดบางเขน เป็นชุมชนเอกชน สภาพการถือครองที่ดิน เป็นชุมชนนุถุภที่ราชพัสดุ ปี พ.ศ. 2539 การเคหะแห่งชาติเข้ามาปรับปรุงและรองรับประชาชนที่ถูกไล่ออกจากพงษ์เพชรแลนด์

3. พื้นที่และประชากร

ชุมชนตลาดบางเขน มีพื้นที่ 6 ไร่

ประชากรในชุมชน

1. จำนวนรวมประชากรทั้งสิ้น	338	คน
ชาย	157	คน
หญิง	181	คน
2. จำนวนครอบครัว	89	ครอบครัว
3. จำนวนหลังคาเรือน	61	หลังคาเรือน

4. คณะกรรมการชุมชน

ชุมชนตลาดบางเขน มีคณะกรรมการชุมชนทั้งหมด 7 คน

โดยมี

1. นายมงคล ทวีรัตน์ เป็นประธานกรรมการชุมชน

5. ประวัติชุมชน

ชุมชนตลาดบางเขน ปี พ.ศ. 2539 ประชาชนถูกไล่ออกจากพงษ์เพชรแลนด์ จึงมีการจัดตั้งชุมชนขึ้นข้างคลองบางเขนระยะเวลา 5 ปี สภาพของชุมชนไม่แออัดมาก มีการแบ่งล็อกชุมชนเป็นช่วง ๆ ในชุมชนมีสาธารณูปการ เช่น มีโรงบำบัดน้ำเสีย มีสาธารณูปโภค เช่น มีท่อแยกน้ำโสโครก และท่อระบายน้ำฝนแยกจากกัน ซึ่งโครงการนี้เป็นของการคณะแห่งชาติ

ชุมชนเปรมสุขสันต์

1. อาณาเขตและที่ตั้ง

ชุมชนเปรมสุขสันต์ ตั้งอยู่ที่แขวงตลาดบางเขน เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

2. ขนาด ประเภท และสภาพการถือครองที่ดิน

เป็นชุมชนนุถุกที่ราชพัสดุ

3. พื้นที่และประชากร

ไม่มีข้อมูลเนื่องจากยังไม่มี การสำรวจอย่างเป็นทางการ

ประชากรในชุมชน

1. จำนวนรวมประชากรทั้งสิ้น	620	คน
ชาย	301	คน
หญิง	319	คน
2. จำนวนครอบครัว	176	ครอบครัว
3. จำนวนหลังคาเรือน	162	หลังคาเรือน

4. คณะกรรมการชุมชน

ไม่มีข้อมูลเนื่องจากยังไม่มี การจัดตั้งคณะกรรมการชุมชน

5. ประวัติชุมชน

ไม่มีข้อมูล

ชุมชนหลังแพลตฟอร์มพัฒนา

1. อาณาเขตและที่ตั้ง

ชุมชนหลังแพลตฟอร์มพัฒนา ตั้งอยู่ที่แขวงตลาดบางเขน เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

2. ขนาด ประเภท และสภาพการถือครองที่ดิน

เป็นชุมชนบุกรุกที่ราชพัสดุ

3. พื้นที่และประชากร

ไม่มีข้อมูลพื้นที่เนื่องจากยังไม่มีคำสั่งอย่างเป็นทางการ

ประชากรในชุมชน

1. จำนวนรวมประชากรทั้งสิ้น	541	คน
ชาย	251	คน
หญิง	290	คน
2. จำนวนครอบครัว	127	ครอบครัว
3. จำนวนหลังคาเรือน	99	หลังคาเรือน

4. คณะกรรมการชุมชน

คณะกรรมการ ประกอบด้วย กรรมการ ทั้งสิ้น 7 คน อยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี โดยได้รับการเลือกตั้งตามระเบียบกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2542

1. คุณสำรวจ บางสวนหลวง	ประธาน
2. คุณสุรัตน์ คชสาร	รองประธาน
3. คุณเดือน รุ่งอินทร์	เลขาฯ
4. นายเพื่อน เกตุมี	เหรัญญิก
5. นายวิฑูรย์ ทานจิต	นายทะเบียน
6. นายอุดร มูลไชย	ปฏิคม
7. นายสุวิเศษ อินาวัง	ประชาสัมพันธ์

3. ประวัติชุมชน

ชุมชนหลังแพลตร่วมพัฒนา เป็นชุมชนดั้งเดิมที่อยู่อาศัยมานานกว่า 40 ปี ตั้งแต่สมัย รุ่นคุณตา-คุณยาย สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 แรกเริ่มมีประมาณ 20 หลังคาเรือนและเริ่มมีความหนาแน่นตั้งแต่ 20 ปีที่ผ่านมา โดยส่วนมากอพยพมาจากต่างจังหวัด มาอยู่กับญาติที่อยู่ในชุมชนก่อน หรือไม่ก็ซื้อสิทธิ์การครอบครองที่ดินจากผู้อยู่เดิม ประมาณแปลงละ 5,000 บาท แล้วแต่ขนาดของแปลงที่ดิน

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

ภาพที่ 1 สภาพชุมชนแออัดสองฝั่งคลอง

ภาพที่ 2 บ้านเรือนที่ปลุก้าเข้ามาในลำคลอง

ภาพที่ 3 ทางเข้าชุมชนเป็นบันไดเล็ก ๆ พาดจากถนนลงไปยังชุมชน

ภาพที่ 4 ทางเดินที่ค้ำแคบภายในชุมชน

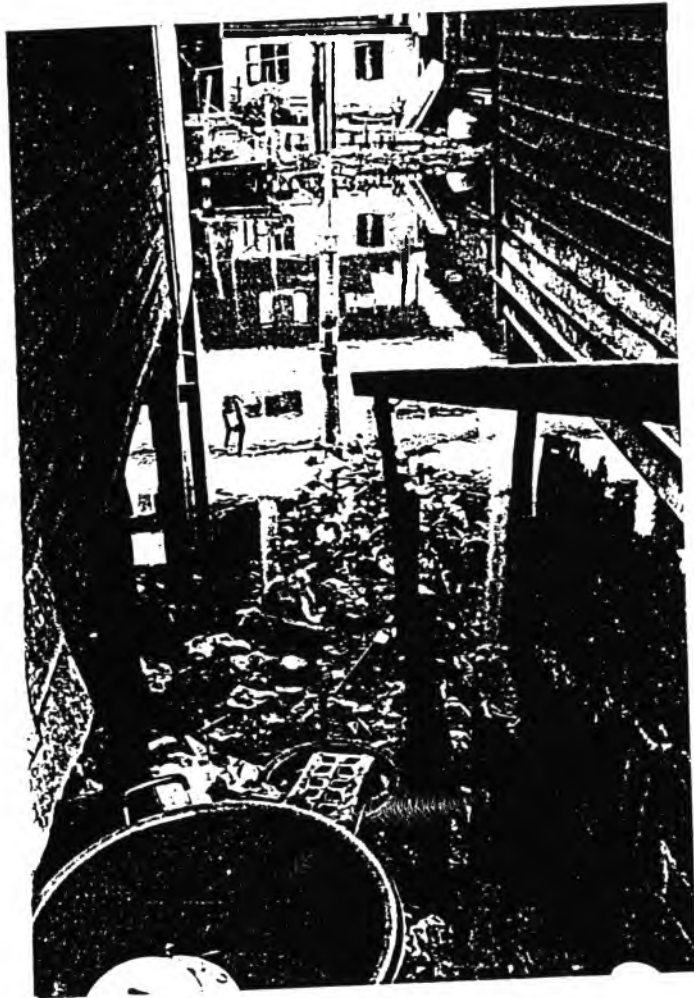
ภาพที่ 5 สภาพบ้านเรือนของชุมชน

ภาพที่ 6 สภาพภายในบ้านของชุมชน

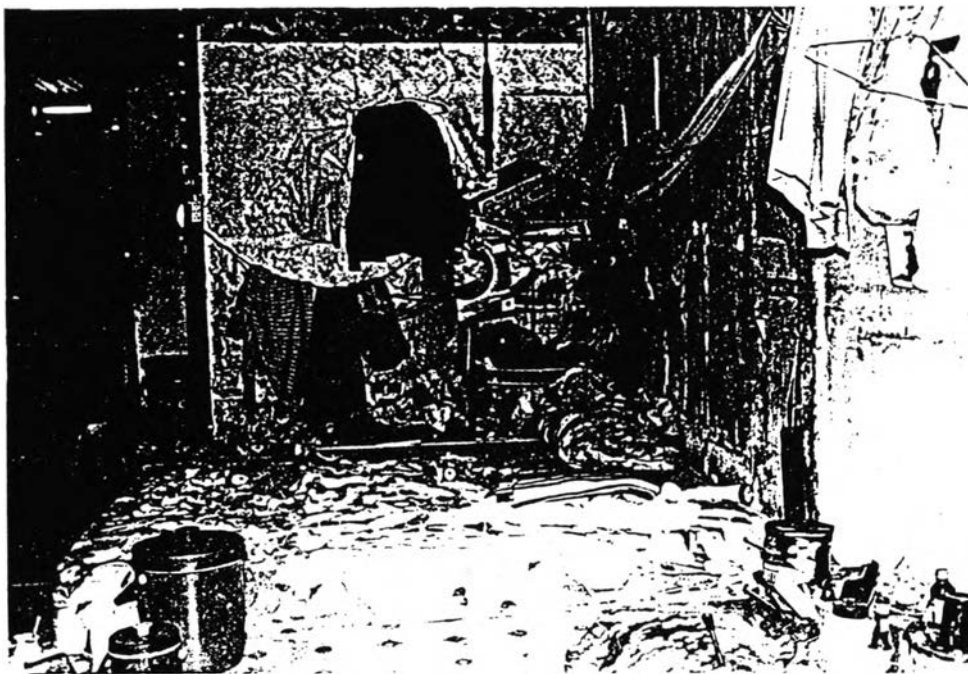
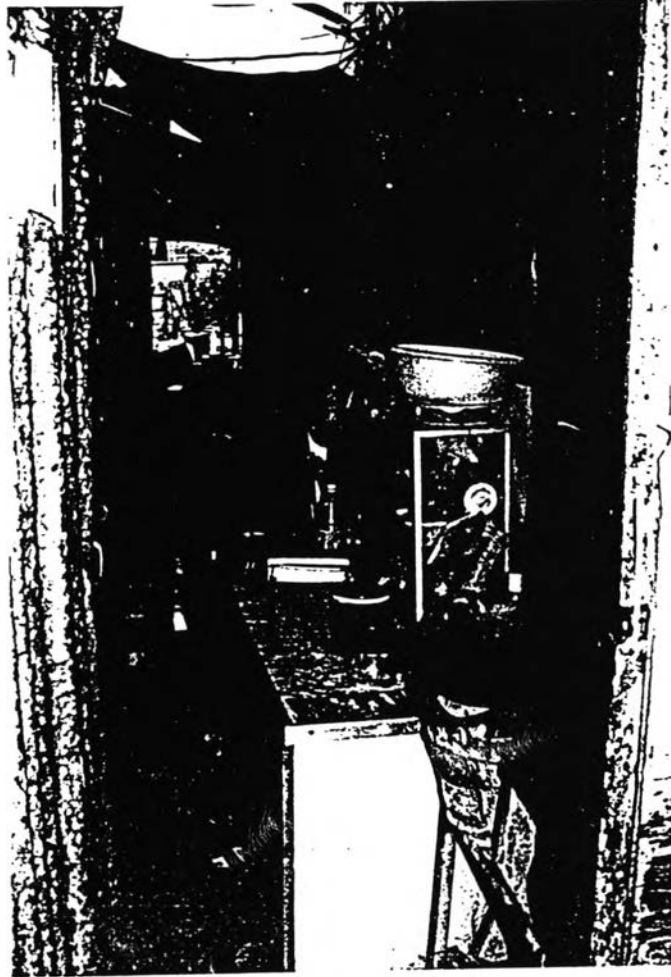
ภาพที่ 7 ทางเดินในชุมชน

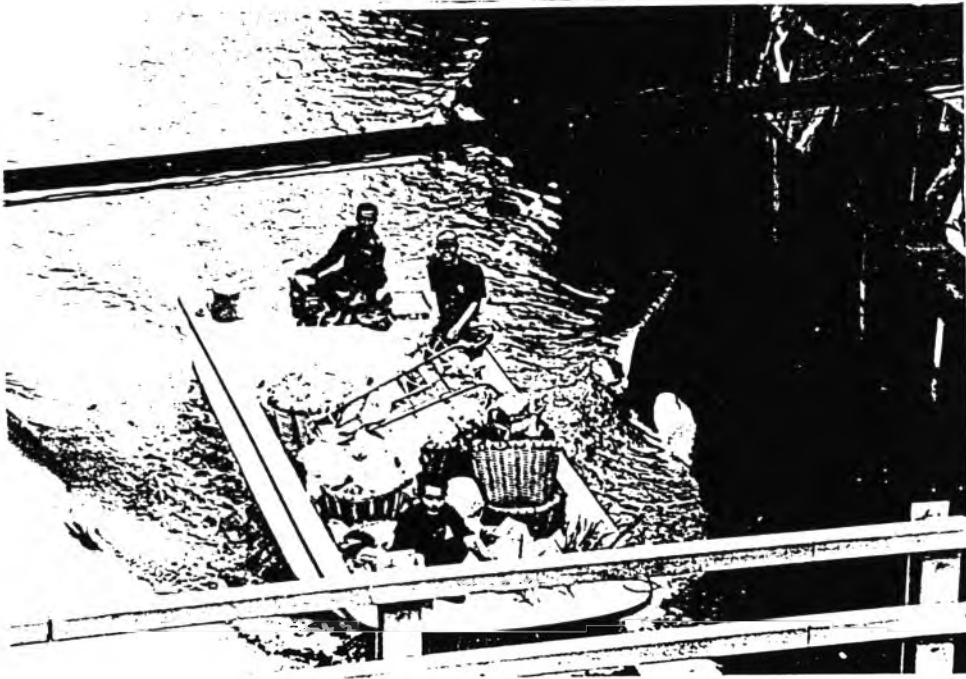
ภาพที่ 8 ความเน่าเหม็นของน้ำเนื่องจากการทิ้งขยะและทิ้งน้ำเสียลงในลำคลอง

ภาพที่ 9 ความเป็นอยู่ของคนในชุมชนที่ค่อนข้างมีฐานะ

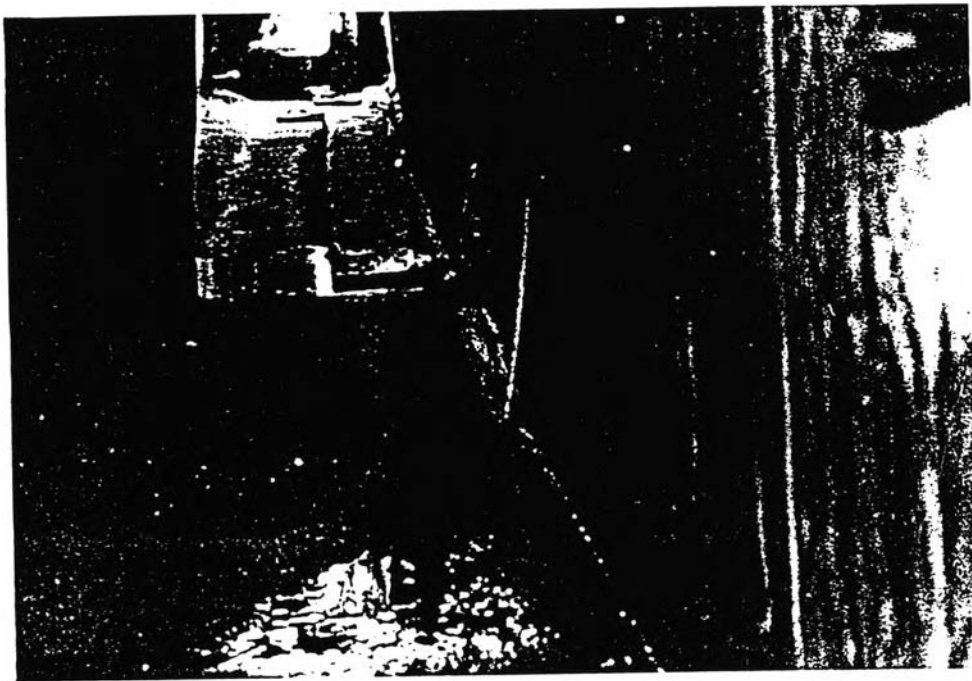
ภาพที่ 10 ความเป็นอยู่ของคนในชุมชนโดยทั่วไป

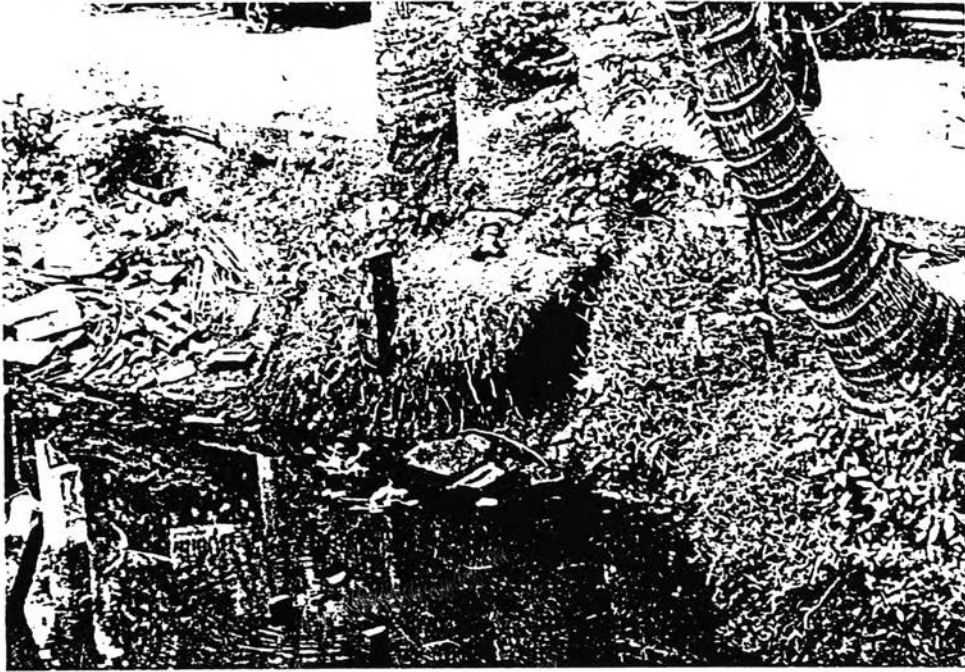
ภาพที่ 11 วิธีการจัดเก็บขยะบริเวณชุมชนริมฝั่งคลองโดยใช้เรือ

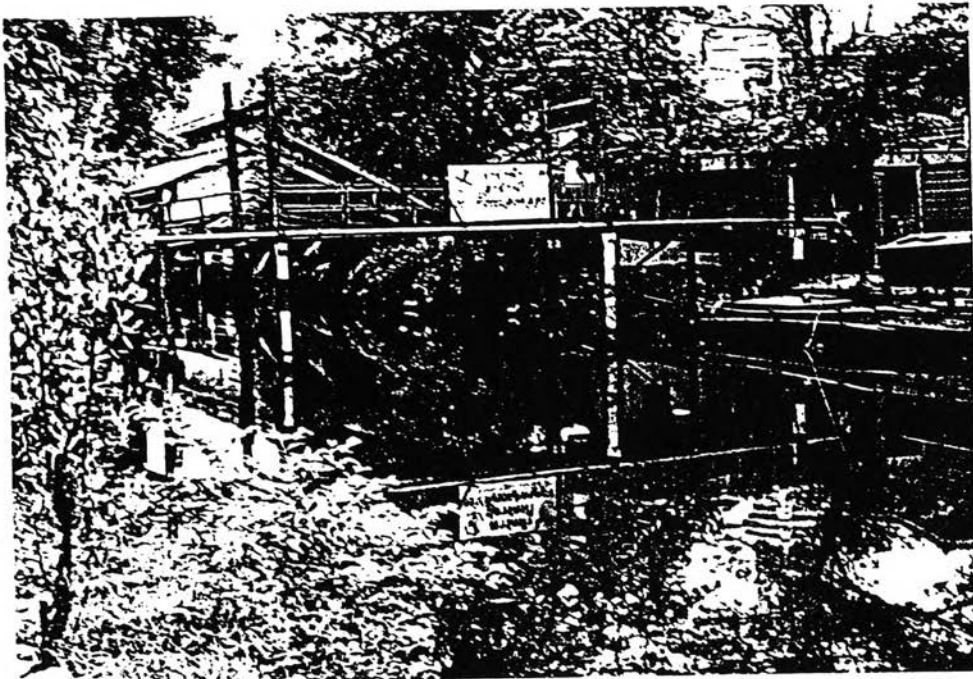
ภาพที่ 12 จุดทิ้งขยะในชุมชนริมฝั่งคลองเพื่อรอเรือมาเก็บ

ภาพที่ 13 น้ำเตี้ยจากห้างสรรพสินค้าที่ปล่อยสู่ลำคลองส่งผลกระทบต่อชุมชน

ภาพที่ 14 ผลกระทบจากการปลุกกล้าเข้ามาในลำคลอง จนทำให้ตลิ่งพังและเกิดการทรุดตัว

ภาพที่ 15 บริเวณด้านหลังชุมชนที่ติดกับวัด

ภาพที่ 16 ความแออัดของบ้านเรือนในชุมชนทำให้อากาศถ่ายเทไม่สะดวก และแสงแดดส่องมาไม่ถึง
จนเกิดความอับชื้นและผลเสียต่อสุขภาพ

ภาพที่ 17 ผลกระทบจากการที่โรงงานปล่อยของเสียสู่ลำคลองทำให้เกิดน้ำเน่าเหม็นและเป็นแหล่ง
เพาะพันธุ์ยุง

ภาคผนวก ค.

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม (ชุมชน.....)

แบบสอบถามนี้ใช้ประกอบการศึกษาวิทยานิพนธ์เรื่องแนวทางการปรับปรุงชุมชนแออัดริมคลองเปรมประชากรตามหลักสูตรเคหะพัฒนาศาสตรมหาบัณฑิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปด้านประชากร

1. เพศ

- () 1. ชาย () 2. หญิง

2. อายุ

- () 1. ต่ำกว่า 25 ปี () 2. 26-30 ปี
() 3. 31-35 ปี () 4. 36-40 ปี
() 5. 41-45 ปี () 6. 45 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพสมรส

- () 1. โสด () 2. สมรสอยู่ด้วยกัน
() 3. สมรสไม่ได้อยู่ด้วยกัน () 4. ม่าย/ แยกกันอยู่/ หย่า

4. สถานภาพภายในครอบครัว

- () 1. เจ้าของบ้าน () 2. ผู้อยู่อาศัย เช่น ญาติ พี่น้อง
() 3. ผู้เช่าบ้าน

5. จำนวนสมาชิกในครอบครัว (รวมท่านด้วย)

- () 1. ต่ำกว่า 3 คน () 2. 3-5 คน
() 3. 6-8 คน () 4. มากกว่า 8 คน

6. ภูมิลำเนาที่ท่านเกิด

- () 1. กรุงเทพฯ () 2. ต่างจังหวัด (โปรดระบุ).....

7. ระดับการศึกษา

- () 1. ไม่ได้เรียนหนังสือ () 2. ระดับประถมศึกษา
() 3. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น () 4. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
() 5. ระดับปวช./ ปวส/ อนุปริญญา () 6. ระดับปริญญาตรี
() 7. สูงกว่าปริญญาตรี

8. ท่านอยู่อาศัยในชุมชนนี้มาประมาณ ปี

9. ก่อนที่จะมาอยู่ในชุมชนนี้ ท่านอยู่ที่ใดมาก่อน

- () 1. ต่างจังหวัด () 2. ย้ายมาจากชุมชนอื่น
() 3. ถูกไล่ที่มาจากที่อื่น

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทางด้านกายภาพ

10. บ้านเลขที่

- () 1. มี () 2. ไม่มี

11. ลักษณะที่อยู่อาศัยของท่านเป็นแบบใด

- () 1. บ้านชั้นเดียว/ อยู่อาศัย () 2. บ้านชั้นเดียว/ ร้านค้า
() 3. บ้านสองชั้น/ อยู่อาศัย () 4. บ้านสองชั้น/ ร้านค้า

12. การถือครองบ้านและที่ดิน

- () 1. บ้านตนเอง/ เช่าที่เอกชน () 2. บ้านตนเอง/ ที่บุกรุก
() 3. บ้านเช่า เดือนละ.....บาท () 4. ห้องแบ่งให้เช่า เดือนละ.....บาท

(ในกรณีที่เป็นการเช่าหรือห้องแบ่งให้เช่าไม่ต้องตอบข้อ 13-14 ให้ข้ามไปตอบข้อ 15 เป็นต้นไป)

13. ท่านเสียค่าใช้จ่ายในการสร้างบ้านหลังนี้ประมาณบาท

14. ค่าใช้จ่ายในการสร้างบ้านท่านได้จากแหล่งใด

- () 1. เงินออม/ สะสม () 2. เงินช่วยเหลือจาก (ระบุ).....
() 3. เงินกู้จาก (ระบุ)..... () 4. อื่นๆ (ระบุ).....

15. การใช้น้ำประปา

- () 1. มีมิเตอร์เอง () 2. ต่อจากบ้านอื่น
() 3. ชื้อเป็นโ่งง () 4. อื่นๆ (ระบุ).....

16. การใช้ไฟฟ้า

- () 1. มีมิเตอร์เอง () 2. ต่อจากบ้านอื่น
() 3. อื่นๆ (ระบุ).....

17. การใช้โทรศัพท์

- () 1. มีโทรศัพท์เอง () 2. ใช้โทรศัพท์สาธารณะ

18. การจัดเก็บขยะ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. ใสถุงขยะรอให้มีคนไปเก็บ () 2. ใสถุงขยะและนำไปทิ้งในที่ที่จัดไว้ให้
() 3. ทิ้งลงในคลอง () 4. อื่นๆ (ระบุ).....

ส่วนที่ 3 ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

19. อาชีพ

- () 1. รับราชการ () 2. รัฐวิสาหกิจ
() 3. พนักงานบริษัทเอกชน () 4. ธุรกิจส่วนตัว
() 5. ค้าขายทั่วไป () 6. รับจ้างทั่วไป
() 7. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

20. รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวท่านประมาณเดือนละ
- () 1. น้อยกว่า 3,000 บาท () 2. 3,000-6,000 บาท
- () 3. 6,000-9,000 บาท () 4. 9,000-12,000 บาท
- () 5. 12,000-15,000 บาท () 6. 15,000-18,000 บาท
- () 7. 18,000-21,000 บาท () 8. 21,000 บาทขึ้นไป
21. รายได้ในครอบครัวของท่านเพียงพอกับรายจ่ายหรือไม่
- () 1. เพียงพอเหลือเก็บ () 2. พอดี
- () 3. ไม่เพียงพอ
22. รายจ่ายรวมของครอบครัวท่านโดยเฉลี่ยต่อเดือนประมาณบาท
23. ในแต่ละเดือนท่านมีเงินออมหรือไม่
- () 1. มี ประมาณเดือนละ.....บาท () 2. ไม่มี
24. ถ้าท่านมีเงินออมใช้ออมเงินโดยวิธีใด
- () 1. ฝากธนาคาร () 2. เล่นแชร์
- () 3. ให้กู้ () 4. ออมกับกลุ่มออมทรัพย์
- () 5. อื่นๆ (ระบุ).....
25. ท่านมีภาระหนี้สินหรือไม่
- () 1. มี จาก..... () 2. ไม่มีหนี้สิน
26. ถ้าค่าใช้จ่ายในครอบครัวท่านไม่เพียงพอ ท่านหาจากแหล่งใด
- () 1. ยืมญาติพี่น้อง () 2. จำนำสิ่งของ
- () 3. กู้จากเจ้าหนี้เงินกู้ () 4. กู้จากธนาคาร
- () 5. ยืมเพื่อนบ้าน () 6. อื่นๆ (ระบุ).....
27. สถานที่ทำงานของท่านอยู่ในเขตใด (ระบุ).....
28. ท่านเดินทางไปทำงานโดยวิธีใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. ทำงานที่บ้าน/ ค้าขายที่บ้าน () 2. เดินไป/ จักรยาน
- () 3. รถมอเตอร์ไซด์ของตนเอง () 4. รถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง
- () 5. รถยนต์ของตนเอง () 6. รถประจำทาง
29. ระยะเวลาในการเดินทางไปทำงานประมาณ.....นาที/ ชม.
30. ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. งานประเพณี () 2. งานสำคัญทางศาสนา
- () 3. การทำความสะอาดชุมชน () 4. การทำความสะอาดคลอง
- () 5. เลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน () 6. เข้าร่วมการอบรมต่าง ๆ
- () 7. ไม่ได้ร่วมกิจกรรมใดเลย () 8. อื่น ๆ (ระบุ).....
31. ท่านมีส่วนร่วมในกลุ่มกิจกรรมใดของชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. กลุ่มออมทรัพย์ () 2. กลุ่มเยาวชน
- () 3. กลุ่มแม่บ้าน () 4. คณะกรรมการชุมชน

- () 5. อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) () 6. อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร)
 () 7. ไม่ได้ร่วมกลุ่มใดเลย () 8. อื่น ๆ (ระบุ).....

33. ความคิดเห็นของชาวบ้านที่มีต่อคณะกรรมการชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. กรรมการมีการพบปะพูดคุยกับชาวชุมชนเสมอ
 () 2. กรรมการรับทราบปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเสมอ
 () 3. กรรมการให้ความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา
 () 4. กรรมการมีการประสานงานติดต่อหน่วยงานต่าง ๆ แทนเสมอ
 () 5. กรรมการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อยู่เสมอ

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นต่อปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา

33. ท่านคิดว่าในชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่มีปัญหาในด้านต่าง ๆ เหล่านี้หรือไม่

	มีปัญหา	ไม่มีปัญหา
1. ยาเสพติด	()	()
2. การไล่รื้อ	()	()
3. การปลูกสร้างบ้านรुक้าลงไปคลอง	()	()
4. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	()	()
5. มีเสียงรบกวน	()	()
6. มีกลิ่นรบกวน	()	()
7. การจัดเก็บขยะ	()	()
8. ปัญหาเศรษฐกิจ	()	()
9. น้ำท่วม	()	()
10. น้ำเน่า	()	()
11. ยุง	()	()
12. การระบายน้ำเสีย	()	()
13. อัดคึกกัย	()	()
14. ดึงพัง	()	()
15. ศูนย์เด็กเล็ก	()	()
16. ทัศนียภาพริมคลอง	()	()
17. ความหนาแน่นในชุมชน	()	()
18. ชุมชนไม่เป็นระเบียบ	()	()
19. สุขภาพอนามัย	()	()
20. ความร่วมมือในชุมชน	()	()
21. ปัญหาอื่น ๆ (ระบุ).....		

34. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาส่วนรวมของชุมชน
 1. เห็นด้วย 2. ไม่เห็นด้วย
35. จากปัญหาในข้อ 33 ท่านมีความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหายังไร
 1. ไม่ต้องแก้เพราะปัญหาดังกล่าวไม่ได้กระทบถึงตนเอง (หากตอบข้อนี้ให้ยุติการสัมภาษณ์)
 2. ไม่ต้องแก้เพราะปัญหาดังกล่าวยังไม่รุนแรง (หากตอบข้อนี้ให้ยุติการสัมภาษณ์)
 3. ถ้ามีที่ใหม่ที่ดีกว่าก็น่าจะย้ายชุมชนออกไป (ให้ตอบข้อ 36-41)
 4. อยู่ที่เดิมแต่แก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น (ให้ข้ามไปตอบข้อ 42-43)
36. กรณีที่คิดว่าจะย้ายชุมชน ท่านคิดว่าควรจะไปอยู่ที่ใด
 1. ไปอยู่ร่วมกับชุมชนแออัดอื่น 2. ไปบุกรุกที่สาธารณะ
 3. ไปบุกรุกที่เอกชน 4. ไปอยู่ที่ที่รัฐจัดหาให้
 5. ไปหาซื้อ/เช่าที่อยู่นใหม่
37. ท่านคิดว่าปัจจัยที่ท่านใช้ในการพิจารณาเลือกทำเลที่อยู่นใหม่ได้แก่ (เรียงลำดับความสำคัญ 3 ลำดับแรก โดยใส่หมายเลข 1 = สำคัญลำดับที่ 1, 2 = สำคัญลำดับที่ 2, 3 = สำคัญลำดับที่ 3)
 1. ความสะดวกในการเดินทางไปทำงาน
 2. การเข้าถึงที่ตั้ง
 3. สาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ฯลฯ
 4. สาธารณูปการ เช่น โรงเรียน ตลาด โรงพยาบาล ฯลฯ
 5. สภาพแวดล้อมของที่ตั้งใหม่
 6. รูปแบบของที่อยู่อาศัย เช่น ที่ดินให้เช่า บ้าน ห้องเช่า ฯลฯ
 7. ราคาของที่อยู่อาศัยใหม่ เช่น ค่าเช่าที่ดิน ค่าเช่าบ้าน ค่าเช่าห้อง ฯลฯ
 8. ใกล้แหล่งงาน
 9. กลุ่มเพื่อนบ้าน
38. ถ้ารัฐเป็นผู้จัดหาที่อยู่นใหม่ให้ ท่านคิดว่าที่อยู่นใหม่ควรมีลักษณะเป็นอย่างไร
 1. ที่ดินให้เช่าระยะยาว-รัฐปลูกบ้านให้ 2. ที่ดินให้เช่าระยะยาว-ชุมชนปลูกบ้านเอง
 3. ที่ดินให้เช่าซื้อ-รัฐปลูกบ้านให้ 4. ที่ดินให้เช่าซื้อ-ชุมชนปลูกบ้านเอง
 5. ห้องเช่า 6. อาคารชุด
39. ท่านคิดว่ารูปแบบการย้ายควรเป็นอย่างไร
 1. ย้ายไปทั้งชุมชนในคราวเดียวไปอยู่ในที่ที่รองรับแห่งเดียว
 2. ย้ายไปทั้งชุมชนในคราวเดียวกระจายไปอยู่ในที่ที่รองรับต่างๆ
 3. ย้ายไปทีละกลุ่ม โดยเริ่มจากกลุ่มที่มีปัญหามากที่สุด ไปอยู่ในที่ที่รองรับ
40. ท่านคิดว่ารัฐควรให้การช่วยเหลือการย้ายอย่างไร (อย่างใดอย่างหนึ่ง)
 1. ช่วยเหลือค่าวี้อถอน
 2. ช่วยเหลือค่าก่อสร้าง
 3. ช่วยเหลือค่าขนย้าย

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

น้ำที่ใช้ก่อนระบายลงคลอง

2.8 สร้างเขื่อนเพื่อป้องกันตลิ่งพัง () ()

2.9 ปรับปรุงชุมชนให้เป็นระเบียบ () ()

เพื่อทัศนียภาพที่สวยงามของเมือง

3. ปัญหาทางด้านกายภาพ

3.1 ปรับผังชุมชนใหม่ () ()

3.2 ปรับปรุงทางเดินเท้า () ()

3.3 ปรับปรุงทางระบายน้ำ () ()

3.4 ปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค () ()

4. ปัญหาทางด้านสังคม-เศรษฐกิจ

4.1 รมรงคิให้เป็นชุมชนปลอดภัยเสพติด () ()

4.2 สร้างแหล่งงานให้เกิดขึ้นในชุมชน () ()

4.3 จัดตั้งศูนย์เด็กเล็ก () ()

4.4 จัดตั้งศูนย์อนามัยในชุมชน () ()

ภาคผนวก จ.
เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

6. ปัญหาของชุมชน

1. น้ำประปา ปัจจุบันชุมชนอาศัยน้ำประปาจากบ้านผู้ใหญ่บ้าน ในราคาขายปลีก 15 บาท ซึ่งเป็นราคาที่ค่อนข้างสูงมาก ทำให้ชาวบ้านเดือดร้อน หน่วยงานของรัฐได้ให้การช่วยเหลือโดยมาสำรวจประชากรตามทะเบียนบ้านและจะมาติดน้ำประปาให้แก่ชาวบ้าน โดยตกประมาณครอบครัวละ 14,000 บาท ซึ่งเป็นราคาที่สูงมากทำให้ชาวบ้านซึ่งมีฐานะยากจนอยู่แล้วไม่สามารถติดตั้งได้ จึงต้องอาศัย น้ำประปาจากบ้านผู้ใหญ่บ้าน ในราคาขายปลีก 15 บาท จนถึงปัจจุบันนี้

2. ไฟแสงจันทร์ ในชุมชนไม่มีการติดไฟแสงจันทร์ทำให้การเดินเท้ามีคามาก ทางเขตหลักสี่มีการมาสำรวจเมื่อ 6 เดือนที่แล้ว แต่ยังไม่มีการติดตั้ง ทางประธานชุมชนได้ประสานงานไป 3-4 ครั้ง แล้วยังไม่เห็นผลงานออกมา

7. ความคิดเห็นต่อการปรับปรุงชุมชน โดยยื่นข้อเสนอดังนี้

1. ให้คนทั้งชุมชนย้ายออก รัฐบาลจัดหาที่ใหม่ ไกลจากพื้นที่ทำงานแต่มีสิทธิเป็นเจ้าของที่ดิน โดย รัฐบาลให้เช่าหรือในราคาถูก ผ่อนส่งในระยะยาว

2. ได้อยู่ที่เดิม แต่ไม่มีสิทธิ์ถือครองที่ดินและไม่มีความมั่นคง ในที่อยู่อาศัยแต่ใกล้ที่ทำงาน

ความคิดเห็นของคนในชุมชนสามารถสรุปได้ดังนี้

คนในชุมชนส่วนใหญ่ ยินดีย้ายไปอยู่ที่อื่น โดยบางส่วน ไปอยู่ที่ ๆ รัฐบาลจัดหาให้ และบางส่วน ไปอยู่ที่ส่วนตัว ที่มีอยู่แล้ว ในพื้นที่อื่น

ข. ชุมชนตลาดบางเขน

1. ความเป็นมา

ในอดีตพื้นที่นี้เป็นอำเภอบางเขนเก่า เป็นที่ตั้งของสถานีตำรวจ ที่ตั้งที่ว่าการอำเภอ ซึ่งทางอำเภอเช่าจากเอกชน ซึ่งต่อมาได้ย้ายออกไปตั้งอยู่ในพื้นที่ของอำเภอในปัจจุบันนี้ เมื่อมีอำเภอเกิดขึ้น ชาวบ้านก็เข้ามาจับจองที่ใกล้ ๆ กับโรงเรียนของรัชกาลที่ 5 ที่มาตั้งไว้ เพื่อให้ชาวบ้านมีเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ มีอาชีพทำหัวโชนละคร ซึ่งเป็นอาชีพที่ทำรายได้ให้กับชุมชนมาก ทำให้คนในชุมชนมีการผูกพันโดยไม่ได้คิดจะย้ายออกจากที่นี่ เมื่อมีการไล่อื้อ ชาวบ้านจึงขยับขยายลงไปในคูคลอง ประชากรในพื้นที่ส่วนมากเป็นคนที่เกิดขึ้นในชุมชน มีจำนวนน้อยมากที่อพยพมาจากที่อื่น

2. กลุ่มกิจกรรมที่เกิดขึ้นในชุมชน

มีการจัดงานวันเด็ก มีการแข่งขันฟุตบอลในชุมชน จัดงานวันสงกรานต์ และเทศกาลกินเจประจำปี ค่าใช้จ่ายในการจัดงานได้มาจากเงินงบประมาณของทางเขต จำนวน 2,000 บาท ต่อการจัดกิจกรรม 1 ครั้ง โดยที่ชาวบ้านต้องสำรองจ่ายไปก่อน แล้วเบิกงบย้อนหลัง โดยทำเรื่องขอประมาณ ต้องเอาแผนงานที่จัดขึ้นไปชี้แจงต่อเจ้าหน้าที่ทางเขต ถ้าได้รับความร่วมมือในชุมชนถือได้ว่าเป็นชุมชนที่ให้ความร่วมมือกันดี เพราะมีศูนย์รวมใจอยู่ที่โรงเรียนและกลุ่มอาชีพของหัวโชนละคร

3. เครือข่ายชุมชนคลองเปรมประชากร

ในชุมชนไม่มีการเข้าร่วมเครือข่ายของคลองเปรมฯ เพราะมีแนวความคิดว่า เครือข่ายต้องการไล่อื้อที่ แต่ทางเขตไม่รู้เรื่อง เครือข่ายได้งบประมาณมาจาก NGO โดยใช้นหน่วยงาน พรม. เป็นตัวกลางผ่านทางคุณ ประทีป อึ้งทรงธรรม, นายจอห์น อึ้งภากรณ์ มีผลประโยชน์ในการทำงาน จึงทำให้ชุมชนไม่เข้าร่วมเครือข่ายของคลองเปรมฯ

4. ปัญหาไล่อื้อ

ที่ของชุมชนถูกไล่อื้อบ่อยตลอดเวลาจากหน่วยงานเอกชน คือ พงษ์เพชรแลนด์ ทางบริษัทพงษ์เพชรแลนด์ ให้คำรื้อถอนออกจากพื้นที่ของทางบริษัทในราคาบ้านละ 70,000-80,000 บาท และบางหลังก็ให้สูงถึง 300,000 บาทต่อหลัง มีบางครอบครัวย้ายออกไปแต่ก็มีบางครอบครัวที่รับเงินของทางบริษัทแล้วย้ายตัวลงไปอยู่ริมคลอง

5. หน่วยงานที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับชุมชน

1. สำนักงานเขตหลักสี่ เข้ามาช่วยเหลือในการทำกิจกรรมโดยการให้งบประมาณ ราวละ 2,000 บาท ต่อกิจกรรม 1 ครั้งต่อเดือน
2. หน่วยงานอื่น ๆ ที่จะเข้ามาช่วยเหลือไม่สามารถเข้ามาช่วยเหลือได้ เพราะชุมชนปิดกั้นตัวเองในการรับการช่วยเหลือ เพราะคิดว่าหน่วยงานทุกหน่วยงานที่เข้ามาช่วยเหลือนั้น ต้องมีผลประโยชน์ซ่อนอยู่เบื้องหลัง ทำให้ชุมชนไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร

6. ปัญหาของชุมชน

1. การไล่หรือตลอดเวลา
2. ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในชุมชนมีการแบ่งพรรคแบ่งพวกให้เห็นชัดเจน คือ
 - 2.1 กลุ่มคนที่ไม่ต้องการปรับปรุงชุมชน เพราะกลัวอิทธิพลและการหาผลประโยชน์ส่วนตัว
 - 2.2 กลุ่มคนที่ต้องการการปรับปรุงและยินดีให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เข้ามาให้การช่วยเหลือ
3. ปัญหาน้ำเน่าเสียในคูคลอง ส่งกลิ่นเหม็น
4. ปัญหาการรुक้าลงไปในคูคลอง

7. ความคิดเห็นต่อการปรับปรุงชุมชน โดยยื่นข้อเสนอดังนี้

1. ให้คนทั้งชุมชนย้ายออก รัฐบาลจัดหาที่ให้แต่ไกลจากพื้นที่ทำงาน มีสิทธิถือครองที่ดิน โดยรัฐบาลให้เช่าซื้อในราคาถูก ผ่อนส่งในระยะยาว
3. อยู่ที่เดิม แต่ไม่มีสิทธิถือครองที่ดิน และไม่มี ความมั่นคงในที่อยู่อาศัย แต่ใกล้ที่ทำงาน

ความคิดเห็นของคนในชุมชน สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ถ้าย้ายไปอยู่ที่ที่รัฐบาลจัดหาให้ ต้องเป็นที่ไม่ไกลมากนัก และเป็นที่ย่างเปลา ให้เช่าซื้อ เราสามารถปลูกบ้านขึ้นเองได้
2. ถ้าอยู่ที่เดิม รัฐบาลควรให้ความมั่นคงต่อที่อยู่อาศัยหรืออาจจะสร้างแฟลตให้ชาวบ้านอยู่ ชาวบ้านยินดีที่จะอยู่ เพราะใกล้ที่ทำงาน ทำมาหากินสะดวก

ถ้ามีการสร้างเงื่อนไขโดยที่รัฐบาลให้บ้านที่ปลูกรูก้าลงไปในคลองหรือย้ายขึ้นมา ชาวบ้านจะรวมตัวกันต่อสู้ เพื่อให้ทาง กทม. ทำเขื่อนหลบบ้านของชาวบ้าน

ค. ชุมชนวัดเทวสุนทร

1. ความเป็นมา

สภาพชุมชนดั้งเดิมเป็นที่นาในสมัยรัชกาลที่ 5 มีบ้านคนประมาณ 5-6 หลังคา ส่วนมากเป็นเจ้าของที่นาแบ่งให้เช่า พื้นที่ติดกับหมู่บ้านชัยพิพัฒน์ ยังมีชุมชนอยู่ที่ดินนั้นบ้างประปราย คนในพื้นที่ส่วนมากไม่ได้เป็นเจ้าของที่ดิน ประมาณ 30-40 ปีที่ผ่านมา มีสัญญาเช่าริมคลองเพื่อการอยู่อาศัย โดยชาวบ้านเช่าของกรมชลประทาน เหมือนอย่างเช่นทรลเช่าการรถไฟ หลังจากนั้นมา มีการโอนกรรมสิทธิ์ให้เป็นที่ของที่ราชพัสดุ สัญญาเช่าก็เลยหมดไป ชาวบ้านก็เลยอยู่กันแบบไม่ตongเช่า ชุมชนเริ่มหนาแน่นขึ้นเรื่อย ๆ จึงมีการรุกกล้าลงไปในคลอง และที่นาที่ว่างเปล่าอยู่ คณะกรรมการในชุมชนมี 7 ท่าน

เริ่มตั้งชุมชน จุดทะเบียนถูกต้องกับสำนักงานเขต ประมาณปี 2521 คนในชุมชนส่วนใหญ่มาจากชุมชนอื่นบ้าง ต่างจังหวัดบ้าง หน้าที่การงานของคนในชุมชน คนในชุมชนส่วนมากทำงานที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ รับราชการบ้าง ทำงานบริษัทบ้าง

2. กลุ่มกิจกรรมในชุมชน

1. การรณรงค์รักษาความสะอาดคลอง
2. การจัดงานวันเด็ก วันสงกรานต์ วันปีใหม่

งบประมาณที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ได้มาจากทางเขตสนับสนุนกิจกรรมละ 2,000 บาท โดยที่ชาวบ้านต้องสำรองจ่ายไปก่อน แล้วเบิกย้อนหลัง

3. เครือข่ายชุมชนคลองเปรมประชากร

เริ่มตั้มายังไม่นานมากนัก เริ่มต้นได้จากคนในชุมชนเข้าหา ดร.พิจิตต รัตกุล ผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพฯ ในสมัยนี้ เรื่องการแปรงบประมาณมาเป็นพัสดุที่ใช้ในการปรับปรุง พักสตที่ชุมชนได้มาไม่ตรงกับงบประมาณที่ทางเขตแจ้งมา ส่วนมากงบประมาณที่ใช้ในการปรับปรุงชุมชนได้มาจาก สก. และ สข. พนม. ช่วยเหลือชุมชนโดยส่งคนเข้ามาเจรจาในชุมชน เพื่อให้ชุมชนยอมรับการเปลี่ยนแปลงและร่วมมือในการปรับปรุงสภาพชุมชนให้ดีขึ้น กทม. ซื้อพัสดุมาแพงกว่าในราคาท้องตลาดปกติ จึงส่งผลให้ชุมชนไม่ได้รับการพัฒนาทั้งหมดเท่ากับงบประมาณที่ชาวบ้านเสนอไป เด็กคนจน คนชราชายคลองไม่ได้รับการช่วยเหลือเท่าที่ควร จากเงินชิบของรัฐบาลที่ให้งบประมาณมา

4. ปัญหาการไล่อื้อ

ผู้ว่า กทม. ออกนโยบายไล่อื้อ สาเหตุจากมีการสร้างเรือนและทำถนนเลียบชายคลอง มีโครงการเมืองสวย น้ำใส ไม่ต้องการให้ประเทศไทยมีสลัม จึงมีการไล่อื้อ คุณธีรพงศ์เข้ามาให้ความช่วยเหลือ โดยเชิญให้ประธานชุมชนเข้ามารวมกลุ่มกัน จุดประสงค์หลักเพื่อให้แนวคูคลองมีความสวยงาม สะอาดนุสะอาดตา และให้ความสามารถอยู่กับคลองได้ ถ้ามีการไล่อื้อต้องมีเงื่อนไขดังนี้

1. ถ้าไล่อื้อแล้ว จะให้คนไปอยู่ที่ที่รัฐบาลจัดหาให้ โดยให้เช่าซื้อในราคาถูก ผ่อนส่งในระยะยาว
2. ให้เงินค่าขนย้าย และอยากไปอยู่ที่ไหนก็ไปได้ตามความสะดวก
3. ถ้าให้เลือกระหว่างที่ทำมาหากินและความผูกพันในชุมชนโดยที่ ถ้าหาที่อยู่ใหม่ให้ใกล้ที่ทำกินและคนในชุมชนไม่ได้อยู่ในที่เดียวกัน ต้องกระจายกันไป เพราะที่รองรับไม่เพียงพอ เลือกความผูกพันโดยที่หาที่อยู่ให้ไกลหน่อย แต่คนในชุมชนได้อยู่รวมกันทั้งหมด ชาวบ้านส่วนใหญ่เลือกที่ทำมาหากินมาก่อนความผูกพัน
4. ถ้าบ้านถูกไล่อื้อประมาณ 5-6 หลัง กทม. ควรจะมีส่วนจัดหาที่ให้คนที่ถูกไล่อื้อ และต้องเหมาะสมแต่ถ้าไม่ได้ในสิ่งที่ชาวบ้านต้องการ ทุกคนยินดีต่อสู้ เพื่อให้ได้ในสิ่งที่ดีที่สุด

5. หน่วยงานที่เข้ามาเกี่ยวข้องในชุมชน

1. สำนักงานเขตหลักสี่ เข้ามาช่วยเหลือในการจัดทำกิจกรรม โดยการให้งบประมาณ 2,000 บาท ต่อกิจกรรม 1 เดือน ถ้าเดือนไหนไม่มีกิจกรรม ก็ไม่ได้เงินสนับสนุนจากเขต
2. สก. และ สข. มีส่วนอย่างมากในชุมชน เช่น ให้บ้านเลขที่ในบ้านที่ยังไม่มีเลขที่บ้านไฟแสงจันทร์ในชุมชนก็ได้มาจากงบ สก. และ สข. น้ำประปาชุมชนก็ได้มาจากงบ สก. และ สข. เช่นกัน
3. พชม. เข้ามาช่วยเหลือ โดยการรวมชุมชนให้เป็นเครือข่ายชายคลอง แก้ไขปัญหาเรื่องความสะอาด
4. NGO ให้เงินสนับสนุนในการรวมตัวของชุมชนเครือข่ายชายคลอง โดยผ่าน พชม.

6. ปัญหาในชุมชน

1. สิ่งแวดล้อมในชุมชน
2. การศึกษา คนในชุมชนส่วนใหญ่ด้อยการศึกษา และเยาวชนติดยาเกินเอฉะ
3. ความไม่มั่นคงในที่อยู่อาศัย

7. ความคิดเห็นต่อการปรับปรุงชุมชน โดยยื่นข้อเสนอ ดังนี้

1. ให้คนในชุมชนย้ายออก รัฐบาลจัดหาที่ให้ไกลจากที่ทำงาน และมีสิทธิถือครองที่ดิน โดยรัฐบาลให้เช่าซื้อในราคาถูก ผ่อนส่งในระยะยาว
2. อยู่ที่เดิม แต่ไม่มีสิทธิถือครองที่ดิน ไม่มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย แต่ใกล้ที่ทำงาน

ความคิดเห็นของคนในชุมชน สามารถสรุปได้ดังนี้

คนในชุมชนเลือกอะไรก็ได้ที่ดีที่สุด ที่คนในชุมชนส่วนมากพอใจ และเป็นข้อตกลงในชุมชน คนในชุมชนยังไม่ได้ตระหนักถึงปัญหานี้ เลยยังไม่มีการพูดคุยกัน และได้ข้อสรุปที่แน่ชัด

ง. ชุมชนมิตรประชาพัฒนา

1. ความเป็นมา

ชุมชนตั้งขึ้นเมื่อประมาณ 100 ปีมาแล้ว โดยสมัยแรกมีลักษณะเป็นเหมือนชนบท มีป่าสะแก เริ่มต้นจากบ้านที่อยู่บนบก ผู้ที่อยู่ริมคลองมีอาชีพทำนา เนื่องจากสะดวกในการสูบน้ำเข้านา ความหนาแน่นในสมัยก่อนยังไม่มากเหมือนปัจจุบัน กล่าวคือ ประมาณ 16 หลังคาเรือน ต่อมาเพิ่มขึ้นเป็น 40 หลังคาเรือน ซึ่งในปัจจุบันมีประมาณ 500 หลังคาเรือน หากดูครอบครัวในชุมชนพบว่ามีการขยายมาทางสายสัมพันธ์กับผู้เข้ามาพักอาศัยอยู่ก่อน ซึ่งคนเหล่านี้จะมาจับจองที่ดินที่อยู่ริมคลองเนื่องจากบนบกเต็มหมด จะมีเพียง 20 ไร่หรือเจ็ดเท่านั้นที่มาจากที่อื่น เข้ามาจับจองที่ราชพัสดุ คณะกรรมการชุมชนมีประมาณ 7 คน ซึ่งมีหน้าที่พัฒนาชุมชน โดยจะดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี คณะกรรมการเหล่านี้มาจากการสมัครเข้ามาและผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนเป็นผู้คัดเลือกเข้ามาพัฒนาชุมชน

2. กลุ่มกิจกรรมที่เกิดขึ้นในชุมชน

1. ไม่มีกลุ่มออมทรัพย์เกิดขึ้นในชุมชน เนื่องจากชาวบ้านไม่ให้ความร่วมมือ
2. มีการจัดกิจกรรมกีฬาขึ้นในชุมชน โดยเขตหลักสี่ให้การสนับสนุน เงิน 2,000 บาท เดือน ต่อกิจกรรม และเบี้ยเลี้ยงในการ
3. มีการประชุมประจำเดือนของชุมชน โดยมีเบี้ยเลี้ยง 200 บาท

3. เครือข่ายชายคลอง

เครือข่ายชุมชน และ พชม. ให้ความช่วยเหลือเรื่องอุปกรณ์ในการทำความสะดวก มีการพูดคุยกันบ้างเป็นโอกาสที่พอเจอกัน แต่ชุมชนมิตรประชาพัฒนาไม่ได้เข้าเป็นสมาชิกเครือข่ายชายคลอง

4. ปัญหาการไล่อื้อ

มีการไล่อื้อมาตลอดในระยะเวลาที่ผ่านมา เนื่องจากจะมีการตีเชือกริมคลอง และทำถนนเลียบชายคลอง แต่ช่วงนี้ชาวเจียบหายไป เนื่องจากตัวแทนในชุมชนรวมกันประมาณ 10 คน ได้เข้าไปพบผู้ว่าและพูดคุยเรื่องคนอยู่กับคลอง โดยเสนอเงื่อนไขให้มีการทำความสะอาดคูคลองและรักษาความสวยงามของคูคลอง

5. หน่วยงานที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับชุมชน

1. พชม.และเครือข่ายชายคลอง มีการสนับสนุนเรื่องอุปกรณ์การทำความสะดวก
2. สาธารณสุขศูนย์ที่ 6 ให้ความช่วยเหลือเรื่องการทำบัตรผู้สูงอายุ , บัตรสงเคราะห์เด็ก

และคนพิการ

6. ปัญหาในชุมชน

1. ปัญหาความไม่มั่นคงในที่อยู่อาศัย
2. ปัญหาไฟแสงจันทร์ในชุมชน
3. ปัญหาการไล่รื้อ
4. ปัญหายาเสพติด
5. ปัญหาน้ำประปา

7. ถ้ามีการตีเนียนตามแนวชายคลองโดย

1. ให้คนทั้งชุมชนย้ายออก รัฐบาลจัดหาที่ให้ไกลจากพื้นที่ที่ทำงาน แต่มีสิทธิเป็นเจ้าของที่ดินโดยรัฐบาลให้เช่าซื้อในราคาถูก ผ่อนส่งในระยะยาว
2. ได้อยู่ที่เดิม แต่ไม่มีสิทธิถือครองที่ดิน และไม่มี ความมั่นคงในที่อยู่อาศัย แต่ใกล้ที่ทำงาน

ความคิดเห็นของคนในชุมชนสามารถสรุปได้ดังนี้

ความคิดเห็นของคนในชุมชน ว่าถ้ามีการตีเนียนจริง ทุกคนก็ยินดีให้ความร่วมมือกับรัฐบาลโดยที่ไม่รู้ว่าจะไปอยู่ที่ไหน คนส่วนมากจะไปอยู่ในที่ที่ตัวเองได้จัดเตรียมไว้แล้ว แต่ขอแค่ค่ารื้อถอน การเรียกร้องที่ชุมชนต้องการ จะไม่เกิดขึ้นอย่างแน่นอน เพราะว่าคนในชุมชนมีความเข้าใจว่าตนเองอยู่ในพื้นที่บุกรุกไม่มีสิทธิที่จะเรียกร้องสิ่งใดจากรัฐบาล แต่คนในชุมชนก็มีการจัดระเบียบวินัยในชุมชน เช่น

1. หลังปี พ.ศ.2532 ห้ามบุคคลรुकล้าลงไปในคูคลอง
2. ห้ามมีการปลูกสร้างบ้านเรือนและทรัพย์สินหลังปี พ.ศ..2532
3. ถ้าผู้ใดปลูกบ้านในที่เกินกำหนด หลังปี พ.ศ.2532 ไม่มีสิทธิขอน้ำประปา, ไฟฟ้า และเลขที่บ้าน

๑. ชุมชนร่วมพัฒนา

1. ความเป็นมา

สภาพชุมชนแต่ก่อนเป็นป่าสะแก มีคนเข้ามาอยู่อาศัยและย้ายเข้ามาเรื่อย ๆ จากต่างจังหวัดบ้าง จากชุมชนอื่น ๆ บ้าง พอชุมชนเริ่มหนาแน่นมากขึ้น คุณป้าอุไร เป็นแกนนำรวมคนในชุมชนให้ทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น มีการเก็บเงินทุก ๆ 1 เดือน ครอบครัพละ 20 บาท ตั้งแต่ในอดีตได้วงเงินครั้งแรก 3,000 บาท ประมาณ 60 หลังคาเรือน เพื่อช่วยเหลือมาปนกิจศพ บ้านใครที่เป็นสมาชิก บ้านนั้นก็ได้รับการช่วยเหลือศพละ 3,000 บาท จนถึงปัจจุบัน เงินนี้ได้ศพละประมาณ 7,000 บาท จำนวนเงิน 20 บาทต่อหลังคาเรือน ยังเอามาช่วยเหลือชาวบ้านในคราวจำเป็น เช่น เจ็บป่วย เป็นต้น สภาพในสมัยก่อน ในคลองน้ำยังใส ประมาณปี 2533 น้ำเริ่มเน่าเสีย ปี 2534 มีการจัดตั้งชุมชน จุดทะเบียนขึ้นตรงกับเขต

2. กลุ่มกิจกรรมที่เกิดขึ้นในชุมชน

1. กลุ่มแม่บ้าน เขตให้การสนับสนุนเรื่องการอบรมแม่บ้าน การอบรมอาชีพให้กับกลุ่ม แต่ไม่มีตลาดส่งของ ทำให้กลุ่มจึงต้องสลายไปโดยปริยาย

2. จัดงานวันปีใหม่ วันเด็ก วันสงกรานต์ โดยมีการรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่ที่อยากจนอายุเลย 60 ปี และขาดรายได้ จะได้เงินช่วยเหลือประมาณ คนละ 300 บาท เงิน 300 บาทได้มาจากเงินสะสมในชุมชน ครอบครัพละ 20 บาทต่อเดือน กำไรจากน้ำประปาในชุมชน โดยคิดราคา น้ำประปาต่อมิเตอร์จำนวน 10.50 บาท แต่ทางการประปาคิดในราคา 8.50 บาท กำไรที่เหลือเก็บเป็นเงินสะสมของชุมชน

3. เครือข่ายชุมชนคลองเปรมฯ

ชุมชนร่วมพัฒนาไม่ได้เข้าเป็นสมาชิกของเครือข่ายเพราะกลัวว่าจะตกเป็นเครื่องมือในการหาผลประโยชน์ส่วนตัวเหมือนชุมชนตลาดบางเขนที่ถูกโล้หรือจากพงษ์เพชรแลนด์

4. ปัญหาการโล้หรือ

มีกระแสมาอยู่บ่อยครั้งว่าจะมีการโล้หรือ เมื่อมีวาระในการเลือกตั้ง สส. สก. สข. โดยกลุ่มนักการเมืองจะมีการแถลงนโยบายว่าจะมีการโล้หรือ ถ้าเลือกเขาจะไม่มีการโล้หรือ ทำให้ชาวบ้านจำเป็นต้องเลือกนักการเมืองคนนั้น และเหตุการณ์ก็สงบลง

5. หน่วยงานที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับชุมชน

1. เขตหลักสี่ เข้ามาให้การช่วยเหลือในการออกทะเบียนบ้านให้กับคนในชุมชน และอุปการะในการทำความสะอาดคูคลอง
2. กลุ่มอื่น ๆ ที่เป็นหน่วยงานของรัฐและเอกชน ไม่ได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับชุมชนมากนัก

6. ปัญหาในชุมชน

1. ปัญหาการตกงาน คนในชุมชนมีฐานะค่อนข้างยากจน และย้ายถิ่นฐานมาจากต่างจังหวัดทำให้ชุมชนมีปัญหาการตกงานค่อนข้างสูง
2. ปัญหายาเสพติด ในชุมชน

7. ความคิดเห็นต่อการปรับปรุงชุมชน โดยยื่นข้อเสนอ ดังนี้

1. ให้คนทั้งชุมชนย้ายออก รัฐบาลจัดหาที่ให้ไกลจากพื้นที่ที่ทำงาน แต่มีสิทธิเป็นเจ้าของที่ดิน โดยรัฐบาลให้เช่าซื้อในราคาถูก ผ่อนส่งในระยะยาว
2. อยู่ที่เดิมแต่ไม่มีสิทธิถือครองที่ดินและไม่มี ความมั่นใจในที่อยู่อาศัยแต่ใกล้ที่ทำงาน

ความคิดเห็นของคนในชุมชน สามารถสรุปได้ดังนี้

ความคิดเห็นของคนในชุมชนว่าถ้ามีการตัดสินใจจริง และโล้หรือ ชุมชนก็ยินดีไปอยู่ในที่ที่ รัฐบาลจัดหาให้ แต่ต้องไม่เป็นที่ที่ไกลจากที่ทำงาน เพราะคนส่วนใหญ่ในชุมชนทำงานอยู่ใน ละแวกนั้น เช่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์(บางเขน), บริษัท เสริมสุข จำกัด, บริษัท ยูคอม จำกัด

คนในชุมชนมีความคิดเห็นแบ่งเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1. ไปอยู่ที่ที่รัฐบาลจัดหาให้ดีกว่า เพราะว่ามีกรรมสิทธิ์ถือครองที่ดินเป็นของตนเอง แต่ต้องไม่ไกลจากชุมชนเดิมมากนัก เพราะจะได้เดินทางไปทำงานได้อย่างสะดวก
2. อยู่ที่เดิม แต่ให้รัฐบาลสร้างแฟลตให้อยู่ โดยคนในชุมชนเช่าซื้อในระยะยาว เพราะไม่อยากย้ายไป กลัวการเดินทางมาทำงานลำบาก และต้องเสียเวลามากขึ้น
3. ย้ายออกไปและทุกคนไปอยู่ในที่ที่ตนเองต้องการจะไปอยู่ทั่ว ๆ ไป แต่รัฐบาล สนับสนุนงบประมาณในการซื้อที่ดินที่อยู่อาศัยให้ในราคาที่สามารบริบได้อย่างแท้จริง

ภาคผนวก ง.

บทสัมภาษณ์ประธานคณะกรรมการชุมชน

คำสั่งกรุงเทพมหานคร

ที่ ๒๗๓๔/๒๕๔๑

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการร่วมแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์และ
ที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาเมือง (ระดับกรุงเทพมหานคร)

ด้วยกรุงเทพมหานครได้ดำเนินมาตรการป้องกันการบุกรุกถูกต้อง เพื่อป้องกันน้ำท่วมและการพัฒนาเมือง
ของกรุงเทพมหานครทำให้ประชาชนที่เกี่ยวข้อง ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการดังกล่าว

ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหานี้และให้การช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบ ยศชัยอำนาจตาม
มาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการร่วม
แก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ (ระดับกรุงเทพมหานคร) ดังนี้

๑. นายพิจิตต	วิศตฤกษ์	
ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร		ประธาน
๒. นางบรรณไพศิกัญญ์	เมฆวิชัย	
รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร		รองประธานกรรมการ
๓. ร้อยตำรวจตรี เกรียงศักดิ์	โกละชาณะ	
รองปลัดกรุงเทพมหานคร		รองประธานกรรมการ
๔. นายธวัชชัย	กำลังงาม	
ผู้ช่วยปลัดกรุงเทพมหานคร		กรรมการ
๕. นายสมโภช	หรีประไพม	
ผู้ช่วยปลัดกรุงเทพมหานคร		กรรมการ
๖. นายพันธุ์	เกียรติระบิต	
ผู้ช่วยผู้ว่าการ การเคหะแห่งชาติ		กรรมการ
๗. นางประภาภัทร	นิคม	
ประธานกรรมการที่ปรึกษา		
ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	งานครุฑชัย	
การพัฒนาชุมชนและกองทุน	และคู่อาศัย	กรรมการ

-3-

22. รองผู้อำนวยการสำนักพัฒนาชุมชน	กรรมการ และเลขานุการ
23. ผู้อำนวยการกองการพัฒนาชุมชน	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
24. หัวหน้าฝ่ายประสานและพัฒนา
กองการพัฒนาชุมชน	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

โดยให้คณะกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่ ดังนี้

1. กำหนดแผนดำเนินงาน และวางหลักเกณฑ์การทำงานตลอดจนควบคุมกำกับการดำเนินงานตามแผน
โครงการให้ความช่วยเหลือชุมชนเริ่มทุกกอง และที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาเมืองของกรุงเทพมหานคร
2. ติดตามการดำเนินงานของ สำนักงานเขต, สำนักและคณะกรรมการฯ (ระดับเขต) เพื่อพิจารณาแก้ไข
ปัญหาในกรณีที่ไม่สามารถหาข้อยุติได้ในคณะกรรมการฯ (ระดับเขต)
3. ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่อยู่อาศัย
บรรดาค่าตั้งอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับคำสั่งนี้ให้ยกเลิก และให้ถือปฏิบัติตามคำสั่งนี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ตั้ง ณ วันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. 2541

(นายพิชิต รัตกุล)

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

-2-

8.	นายสมพงษ์	หัตถ์บุบ	
	ประธานกรรมการที่ปรึกษา		
	ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครด้าน		
	การมีส่วนร่วมของประชาชน		กรรมการ
9.	นายสมภาค	สืบตระกูล	
	เลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร		กรรมการ
10.	นายไวยิน	ทองกำ	
	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาชุมชน		กรรมการ
11.	นายนิคม	ปราชญ์นคร	
	ผู้อำนวยการสำนักการระบายน้ำ		กรรมการ
12.	นายสมฤกษ์	จุฬาริชา	
	ผู้อำนวยการสำนักผังเมือง		กรรมการ
13.	ผู้อำนวยการฝ่ายปรับปรุงชุมชนแออัด		
	การทะเลาะแห่งชาติ		กรรมการ
14.	ผู้แทนสำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง		กรรมการ
15.	นายสุวิทย์	วิคหนู	
	เลขาธิการมูลนิธิพัฒนาที่อยู่อาศัย		กรรมการ
16.	นายอภัยฤทธิ์	จินทรพา	
	ผู้แทนองค์กรพัฒนาเอกชน		กรรมการ
17.	นายพงษ์อนันต์	ช่วงธรรม	
	ศูนย์รวมพัฒนาชุมชน		กรรมการ
18.	นายสมชาย	มินตากร	
	เครือข่ายชุมชนเพื่อการพัฒนา		กรรมการ
19.	นางสมศรี	สายทอง	
	เครือข่ายสิ่งแวดล้อมยานนาวา		กรรมการ
20.	นางอากร	วงศ์ตั้ง	
	ศูนย์สอทิสัน เข้าตั้ง		กรรมการ
21.	นางพวงเพ็ญ	ถนอมวงศ์	
	กลุ่มแม่บ้าน		กรรมการ

มาตรการแก้ไขและป้องกันการบุกรุกที่สาธารณะในเขตกรุงเทพมหานคร

1. ลักษณะการบุกรุก แบ่งได้เป็น

ลักษณะที่ 1 การบุกรุกในลักษณะของชุมชน

ลักษณะที่ 2 การบุกรุกในรูปแบบของการก่อสร้าง เป็น การสร้างเสริมบ้าน รั้ว กำแพง ทางเดิน ฯลฯ ซึ่งรุกล้ำเข้ามาในที่สาธารณะ

มาตรการป้องกัน

1. ดำเนินการสำรวจ และจัดทำบัญชีที่สาธารณะ ที่อยู่ในความรับผิดชอบ
 2. จัดทำแนวเขต และประชาสัมพันธ์ให้บุคคลทั่วไปทราบ
 3. กำหนดแผนการให้ประโยชน์ในที่สาธารณะ
 4. มีการสำรวจพื้นที่เป็นระยะ ๆ เช่น ทุก 1 - 2 เดือน เพื่อป้องกันการบุกรุก
3. มาตรการแก้ไข

1. การบุกรุกในรูปแบบชุมชน ซึ่งมีการบุกรุกมาเป็นเวลานาน ให้ดำเนินการโดย พิจารณาการรื้อย้ายและการให้การช่วยเหลือ โดยนำเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการแก้ไขปัญหามลพิษชุมชนและที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาเมืองของกรุงเทพมหานคร (ระดับเขต) โดยมีแนวทางพิจารณา ดังนี้
 - จัดหาที่อยู่อาศัยใหม่ใกล้เคียงบริเวณเดิม
 - ให้เช่าอู่อาศัยในโครงการของภาคเอกชนแห่งชาติ
 - นำเสนอคณะกรรมการระดับกรุงเทพมหานคร พิจารณาและมอบให้สำนักพัฒนาชุมชนรวบรวมและประสานกับคณะกรรมการแห่งชาติโดยารจัดทำโครงการขนาดใหญ่อรองรับ
2. การใช้มาตรการทางกฎหมายกับผู้บุกรุก เริ่ม ป.จ. 44 ลงวันที่ 11 มกราคม 2502 พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457, พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติควบคุมอาคารแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
3. ดำเนินการตามบันทึกสั่งการของกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย
 - บันทึกที่ กท 8002/891 ลงวันที่ 12 พฤษภาคม 2537 เรื่อง การแก้ไขปัญหามลพิษที่สาธารณะในเขตกรุงเทพมหานคร
 - บันทึกที่ กท 8004/2878 ลงวันที่ 6 สิงหาคม 2538 เรื่อง มาตรการป้องกันการบุกรุกที่สาธารณะ
 - บันทึกที่ กท 8004/2878 ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน 2538 เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการรื้อถอนที่สาธารณะ
 - บันทึกสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ประวัติผู้วิจัย

นายปราโมทย์ ขวาลา เกิดเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2511 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2536 และเข้าศึกษาต่อระดับ ปริญญาโท สาขาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี การศึกษา 2539 เคยทำงานที่บริษัท Architect & Designer International Co.,Ltd. และ บริษัท ศุภภักดิ์ จำกัด (มหาชน) ปัจจุบันประกอบอาชีพเป็นสถาปนิก